

E számunk tartalmából

Az Osztrák–Magyar Monarchia szárazföldi haderejét a XX. század őskatasztrofájának tartott Nagy Háború idején mintegy 1200 fős tábornoki kar irányította. A legmagasabb – tábornagyi és vezérezredesi – tábornoki rangot mindössze 34 osztrák–magyar tiszt érte el 1914 és 1918 között. Közülük is kiemelkedik Arthur Arz Freiherr von Straussenburg vezérezredes, Ausztria–Magyarország haderejének utolsó, a történelmi Magyarország területén született vezérkari főnöke és megbízott főparancsnoka, aki az 51 hónapon át tartó első világháború egyik legismertebb és legsikeresebb osztrák–magyar hadvezére, egyúttal meghatározó személyisége volt.

Az 1917-es esztendő centenáriumián több szempontból is indokolt, hogy személye a szakmai és az olvasói figyelem középpontjába kerüljön. Megközelítőleg száz évvel ezelőtt, 1917. március 1-jén érte el tiszti pályafutása csúcspontját azzal, hogy az egykori Monarchia legfőbb katonai vezetője lett. Kétségtelen tény továbbá, hogy vezérkari főökként még ugyanabban az évben jelentős eredményeket mutathatott fel, hiszen a központi hatalmak hadseregeinek majdnem sikerült kiütni a háborúból két meghatározó ellenfelüket, a cári Oroszországot és Olaszországot.”

(Balla Tibor: Arthur Arz vezérezredes katonai pályafutása és szerepe a Nagy Háborúban)

„A magyar királyi honvéd légierők második világháborús történetének feltárása rendkívüli kihívásokat támaszt a témát tudományos igénnyel kutatni próbálók számára, hiszen a vonatkozó elsődleges források túlnyomó része, nagyságrendileg mintegy 99,8 százaléka megsemmisült. Így nagyon nehéz – esetenként lehetetlen – az egyéni teljesítmények mellett a csapatok teljesítményét is meghatározni. Ezért különösen fontos a magyar királyi honvéd légierők repülőszázadainak harctevékenységével kapcsolatos minden újonnan előkerülő részlet.”

(B. Stenge Csaba: Kivonat a 102. Vadászrepülő-század hadinaplójából, 1944. szeptember 14–16.)

HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEK * 130. ÉVF. * 2017. 1. SZÁM

A HADTÖRTÉNETI INTÉZET ÉS MÚZEUM FOLYÓIRATA

QUARTERLY OF MILITARY HISTORY

Journal of the Institute and Museum of Military History

Established 1888

Editor in Chief Katalin Mária Kincses

Editor Gréta Somogyi

Editorial Board

Tibor Balla, Gábor Bona, Attila Bonhardt, István Czigány, Tamás Csikány, Lóránd Dombrády, Róbert Hermann (President), Miklós Horváth, Gyula Kedves, Gábor Kiss, Vilmos Kovács, Kálmán Mészáros, Ferenc Lenkefi, Imre Okváth, Ferenc Pollmann, János B. Szabó, Miklós M. Szabó, Péter Szabó, Sándor Szakály, János Varga J., László Veszprémy

Special Consultants

Gábor Ágoston, Tibor Hajdu, György Markó, Géza Pálffy, Gergely Pál Sallay, Erwin A. Schmidl, Vladimír Segeš, Ferenc Tóth, Aladár Urbán

Published by the Institute and Museum of Military History of the Ministry of Defence

2-4 Kapisztrán tér Budapest 1014 Hungary
Postal address: PO Box 7, Budapest H-1250
Phone (36-1)-325-16-00, Fax: (36-1)-325-16-04

Editorial and Publishing Office

2-4 Kapisztrán tér Budapest 1014 Hungary
Postal address: PO Box 7, Budapest H-1250
Phone (36-1)-325-16-44, Fax (36-1)-325-16-46

E-mail: hkszerk@gmail.com

Electronic version: www.epa.oszk.hu/hk

Subscription fee
4000 HUF annually, 1000 HUF quarterly

Distribution

Magyar Posta Rt.
Business and Logistics Centre

Subscription abroad

Hírlapterjesztési Központ
1 Orczy tér Budapest H-1089 Hungary

Postal address:
Budapest H-1900

E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu

REVUE D'HISTOIRE MILITAIRE

Publication trimestrielle de l'Institut et du Musée d'Histoire Militaire

Fondée en 1888

Redacteur en chef: Katalin Mária Kincses

Editorial: Gréta Somogyi

Comité éditorial

Tibor Balla, Gábor Bona, Attila Bonhardt, István Czigány, Tamás Csikány, Lóránd Dombrády, Róbert Hermann (President), Miklós Horváth, Gyula Kedves, Gábor Kiss, Vilmos Kovács, Kálmán Mészáros, Ferenc Lenkefi, Imre Okváth, Ferenc Pollmann, János B. Szabó, Miklós M. Szabó, Péter Szabó, Sándor Szakály, János Varga J., László Veszprémy

Conseillers scientifiques

Gábor Ágoston, Tibor Hajdu, György Markó, Géza Pálffy, Gergely Pál Sallay, Erwin A. Schmidl, Vladimír Segeš, Ferenc Tóth, Aladár Urbán

Éditée par l'Institut et le Musée d'Histoire Militaire (Ministère de la Défense)

2-4 Kapisztrán tér Budapest 1014 Hongrie
Adresse postale: PO Box 7, Budapest H-1250
Tél.: (36-1)-325-16-00, Télécopie: (36-1)-325-16-04

Rédaction et Maison d'Édition

2-4 Kapisztrán tér Budapest 1014 Hongrie
Adresse postale: PO Box 7, Budapest H-1250
Tél.: (36-1)-325-16-44, Télécopie: (36-1)-325-16-46

E-mail: hkszerk@gmail.com

Version électronique: www.epa.oszk.hu/hk

Tarif d'abonnement
4000 HUF (annuel), 1000 HUF (trimestriel)

Diffusée par

Magyar Posta Rt.
Centre d'Affaires et Logistique

Abonnement à l'étranger

Hírlapterjesztési Központ
1 Orczy tér Budapest H-1089 Hongrie

Adresse postale:
Budapest H-1900

E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu

MILITÄRGESCHICHTLICHE MITTEILUNGEN

Vierteljahresschrift des Instituts und Museums für Militärgeschichte

Gründungsjahr: 1888

Chefredakteurin: Katalin Mária Kincses

Redakteurin: Gréta Somogyi

Redaktionskomitee

Tibor Balla, Gábor Bona, Attila Bonhardt, István Czigány, Tamás Csikány, Lóránd Dombrády, Róbert Hermann (President), Miklós Horváth, Gyula Kedves, Gábor Kiss, Vilmos Kovács, Kálmán Mészáros, Ferenc Lenkefi, Imre Okváth, Ferenc Pollmann, János B. Szabó, Miklós M. Szabó, Péter Szabó, Sándor Szakály, János Varga J., László Veszprémy

Beratungsausschuss

Gábor Ágoston, Tibor Hajdu, György Markó, Géza Pálffy, Gergely Pál Sallay, Erwin A. Schmidl, Vladimír Segeš, Ferenc Tóth, Aladár Urbán

Herausgegeben vom Institut und Museum für Militärgeschichte des Ministeriums für Landesverteidigung

1014 Budapest I., Kapisztrán tér 2-4.
Postanschrift: Budapest, Pf. 7, H-1250.
Tel.: (36-1)-325-16-00, Fax: (36-1)-325-16-04

Redaktion und Verlagsbüro

1014 Budapest I., Kapisztrán tér 2-4.
Postanschrift: Budapest, Pf. 7, H-1250.
Tel.: (36-1)-325-16-44, Fax: (36-1)-325-16-46

E-Mail-Adresse: hkszerk@gmail.com

Internetversion: www.epa.oszk.hu/hk

Abonnement
4000,- HUF/Jahr, 1000,- HUF/Vierteljahr

Vertrieb

Magyar Posta Rt. Üzleti és Logisztikai Központ

Abonnement für das Ausland

Hírlapterjesztési Központ
1. Orczy tér Budapest H-1089 Ungarn

Postanschrift:
H-1900 Budapest,

E-Mail: hirlapelofizetes@posta.hu

ВОЕННО-ИСТОРИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК

Поквартальный Журнал Института и Музея Военной Истории

Год основания: 1888

Главный редактор: Каталин Мариа Кинчеш

Редактор: Грета Шомоди

Редакционная коллегия

Тибор Балла, Габор Бона, Аттила Бонхардт, Иштван Цигань, Тамаш Чикань, Лоранд Домбради, Роберт Херманн (председатель), Миклош Хорват, Дюла Кедвеш, Габор Кишш, Вилмош Ковач, Ференц Ленкефи, Калман Месарош, Имре Окватх Ференц Поллманн, Янош Б. Сабо, Миклош М. Сабо, Шандор Сакай, Янош Й. Варга, Ласло Веспреми

Консультативный совет

Габор Агоштон, Тибор Хайду, Дьердь Марко, Гергей Пал Шаллаи, Геза Палффи, Эрвин А. Шмидл, Владимир Сегеш, Ференц Тотх, Аладар Урбан

Издает: Институт и Музей Военной Истории
Министерства Обороны

1014 Будапешт I, площадь Капистран 2-4
Почтовый адрес: Будапешт П/я. 7. H-1250
Тел.: (36-1)-325-16-00, Факс: (36-1)-325-16-04

Редакция и Издательство

1014 Будапешт I, площадь Капистран 2-4
Почтовый адрес: Будапешт П/я. 7. H-1250
Тел.: (36-1)-325-16-44, Факс: (36-1)-325-16-46

Адрес E-Mail: hkszerk@gmail.com
Электронный вариант: www.epa.oszk.hu/hk

Абонементная плата по подписке
На 1 год 4000, на 1 квартал 1000 форинтов

Распространяет

Коммерческий и Логистический Центр А/О Венгерская Почта

Подписка за границей

Hírlapterjesztési Központ
1. Orczy tér Budapest H-1089 Венгрия

Почтовый адрес:
H-1900 Budapest,

E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu